

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Lääneranna Vallavalitsus
vallavalitsus@laaneranna.ee
Jaama tn 1, Lihula linn, Lääneranna vald
90302 Pärnu maakond

18.12.2025 nr 5.1-3/31826-1

JÄRELEVALVE AKT

I. ÜLDSÄTTED

- 1.1. Järelevalve teostamise õiguslik alus: sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) § 157 lõige 3, lastekaitse seaduse (LasteKS) § 38 lõige 6.
- 1.2. Järelevalve teostamisel kontrolliti: Lääneranna Vallavalitsuse lastekaitsetöötaja vastavust lastekaitse seaduse (LasteKS) §des 19 ja 20 sätestatud nõuetele, hinnati, kas kohaliku omavalitsuse üksus (edaspidi KOV) on loonud tingimused lastekaitse töö tegemiseks ning kontrolliti andmete kandmist sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse (STAR).
- 1.3. Järelevalve teostamise koht: Jaama tn 1, Lihula linn, Lääneranna vald, 90302 Pärnu maakond, e-post: vallavalitsus@laaneranna.ee, telefon + 372 472 4630.
- 1.4. Paikvaatluse aeg: 07.10.2025.
- 1.5. Järelevalve teostajad: Sotsiaalkindlustusameti (SKA) üldosakonna järelevalve talituse peaspetsialistid Annika Steinberg ja Merlin Veinberg (järelevalve juht).
- 1.6. Järelevalvemenetluses kasutatud meetodid: paikvaatlus, dokumentide, andmeregistrite ja STARi andmete analüüs, kirjalik küsitlemine, intervjuu, dokumentide vaatlus ja analüüs. Järelevalvemenetluse ajal oli järelevalve teostajatel juurdepääs STARis Lääneranna Vallavalitsuse menetlustele.
- 1.7. Järelevalvetoimingute juures osalesid Lääneranna Vallavalitsuse haridus-, kultuuri- ja sotsiaalosakonna juhataja Jane Mets ja lastekaitse spetsialist Saima Soobard.

II. JÄRELEVALVE TULEMUSED

SKA tuvastas, et Lääneranna Vallavalitsus ei ole järginud järgmisi õigusaktides sätestatud nõudeid:

- 2.1. **LasteKS § 17 lõige 1 punkt 3**, mille kohaselt on kohaliku omavalitsuse ülesanne abivajavast lapsest teada saamisel viivitamata lapse abivajaduse hindamine ja lapse abistamiseks meetmete pakkumine koosmõjus **LasteKS § 28 lõige 1**, mille kohaselt tuleb enne abivajavale lapsele sobiva meetme kohaldamist hinnata lapse abivajadust ning **LasteKS § 28 lõikega 2**, mille kohaselt peab lapse abivajadust hinnates lastekaitsetöötaja või lapsega töötav isik andma hinnangu lapse füüsilisele, tervislikule, psühholoogilisele,

emotsionaalsele, sotsiaalsele, kognitiivsele, hariduslikule ja majanduslikule seisundile ning last kasvatava isiku vanemlikele oskustele.

Lastekaitsetöötaja ei ole kontrollitud menetlustes viitenumbritega 23262219541, 25276745500, 25276770449, 22254414301 (analüüsitud koos juhtumimenetlusega viitenumber 24274293325) ja 24268529608 abivajavast lapsest teada saamisel viivitamata hinnanud lapse abivajadust ega/või lapse abistamiseks meetmeid pakkunud.

Lastekaitsetöötaja ei ole kontrollitud menetluses viitenumbriga 23262219541 enne teenusele suunamist hinnanud lapse abivajadust.

Lastekaitsetöötaja ei ole kontrollitud menetlustes viitenumbritega 23262219541, 25276770449, 22254414301 (analüüsitud koos juhtumimenetlusega viitenumber 24274293325) hinnanud lapse abivajadust nõuetekohaselt.

Järelevalvemenetluse ajal on menetlustes viitenumbritega 23262219541, 23265915860, 24275562984, 25276745500 (analüüsitud koos juhtumimenetlusega viitenumber 25279621725), 24274293325) hinnatud laste abivajadust ja vanemate vanemlike oskusi nõuetekohaselt.

Menetlustes viitenumbritega 25276770449, 22254414301 ja 24268529608 on abivajaduse hindamine pooleli.

- 2.2. **Lasteks § 21 lõige 1**, mille kohaselt tuleb kõigi last mõjutavate otsuste vastu võtmisel, vastu võtmata jätmisel ning otsuste kavandamisel eri võimaluste vahel valimisel välja selgitada lapse huvid ja lähtuda otsuse tegemisel nendest, kui esmatähtsast kaalutlusest.

Lastekaitsetöötaja ei ole kontrollitud menetluses viitenumbriga 24268529608 lähtunud laste huvidest.

- 2.3. **Lasteks § 29 lõige 3**, mille kohaselt peab kohaliku omavalitsuse üksus kümne päeva möödumisel abivajavast lapsest teada saamisest tegema otsuse juhtumikorralduse algatamiseks või algatamata jätmiseks või juhtumi edastamiseks pädevale ametiisikule.

Lastekaitsetöötaja ei ole kontrollitud menetlustes viitenumbritega 23265915860, 25276745500, 25276770449, 22254414301 ja 24268529608 teinud otsust juhtumikorralduse algatamiseks ega algatamata jätmiseks või juhtumi edastamiseks pädevale isikule kümne päeva jooksul peale abivajadusest teada saamist.

- 2.4. **Lasteks § 29 lõige 4**, mille kohaselt võib juhtumikorralduse algatamata jätta ainult juhul, kui lapse abivajadus on võimalik rahuldada ühekordse meetmega koosmõjus **SHS § 9 lõikega 1**, mille kohaselt juhul, kui isik vajab toimetuleku parandamiseks pikaajalist ja mitmekülgset abi, milleks on vaja koordineerida mitme organisatsiooni koostööd abi andmisel, kasutatakse juhtumikorralduse põhimõtet.

Lastekaitsetöötaja ei olnud kontrollitud menetlustes viitenumbritega 25276770449 algatanud juhtumimenetlust, kuigi ühekordse meetmega lapse abivajadust rahuldada ei ole võimalik.

Rikkumine kõrvaldati menetluses järelevalvemenetluse ajal.

- 2.5. **Lasteks § 29 lõige 5**, mille kohaselt peab kohaliku omavalitsuse üksus abivajava lapse abivajaduse hindamisel ja abi osutamisel välja selgitama ja dokumenteerima lapse arvamuse ning lisama selle lapsega seotud kohustuslikule juhtumiplaanile, kui eriseadus ei sätesta teisiti.

Lastekaitsetöötajad ei olnud kontrollitud menetlustes viitenumbritega 25276745500 lapse abivajaduse hindamisel ja/või abi osutamisel välja selgitanud ja/või dokumenteerinud lapse arvamust ning lisanud lapsega seotud kohustuslikule juhtumiplaanile.

- 2.6. **SHS § 144 lõige 1 punkt 8**, mille kohaselt tuleb kohaliku omavalitsuse üksusel kanda STARi sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri põhimääruses kehtestatud korras andmed lastekaitse seaduse tähenduses abivajava lapse ning abivajava lapse juhtumiga seotud kohtulahendite, toimingute ja menetsustoitomingute kohta koosmõjus **Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri põhimääruse § 15 lõikega 2**, mille kohaselt tuleb STARi kanda juhtumiga seotud andmed viie tööpäeva jooksul.

Lastekaitsetöötajad ei ole kontrollitud menetluses viitenumbriaga 24268529608 kandnud abivajava lapse juhtumiga seotud toiminguid kehtestatud korras STARi.

Järelevalvemenetluse ajal kõrvaldati SHS § 144 lõige 1 punkt 8 rikkumine.

SKA tuvastas LasteKSis sätestatud nõuete täitmise osas puudusi, kuid eeldab, et järelevalve vestluse tulemusel teab lastekaitsetöötaja neid edaspidises juhtumitöös vältida. Ka asus lastekaitsetöötaja järelevalve menetluse ajal tuvastatud puuduseid kõrvaldama. Ühes menetluses ei olnud esikohale seatud laste huve, kuid lastekaitsetöötaja on järelevalvemenetluse ajal alustanud laste abivajaduse hindamisega. Lastekaitsetöötaja on teinud enamikes juhtumites aktiivset juhtumikorralduslikku tööd.

Eeltoodust tulenevalt ei pea SKA vajalikuks järelkontrolli teostamist ja lõpetab järelevalvemenetluse.

III. JÄRELEVALVEMENETLUSE KOKKUVÖTE

3.1. Lastekaitsetöö korraldamine Lääneranna vallas

Lääneranna valla haldusterritooriumil elab 30.09.2025 seisuga 766 last, kellest 2025. aasta novembrikuu seisuga on 20 lapsel tuvastatud puue. Lääneranna Vallavalitsuse eestkostel lapsi ei ole.

Lastekaitse valdkonda juhib haridus-, kultuuri- ja sotsiaalosakonna juhataja ning vallavalitsuses töötab üks lastekaitse spetsialist. Lastekaitsetöötajana töötab alates 05.03.2018 Saima Soobard, kellel on kõrgharidus ja sotsiaaltöötaja kutse spetsialiseerumisega lastekaitsele.

Lääneranna Vallavalitsus kontrollis viimati lastekaitsetöötaja LasteKS §s 20 sätestatud piirangute puudumist 01.10.2025.

Töötaja professionaalset arengut toetatakse, soovitud koolitused on lastekaitsetöötajale kättesaadavad. Lastekaitsetöötaja on 2024. ja käesoleval aastal osalenud mitmel koolitustel. Haridus-, kultuuri- ja sotsiaalosakonna juhataja sõnul tasulistel koolitustel osalemiseks eelarvepiirangut seatud ei ole ning soovi korral on võimalik osaleda tasulistel eriala koolitustel. Tunnust väärib, et kohalik omavalitsus on võimaldanud lastekaitsetöötajal osaleda mikrokraadi programmis. Varasemalt on lastekaitsetöötaja osalenud supervisioonis. Vajadusel on lastekaitsetöötajal võimalus kasutada valla psühholoogi nõustamist. Lastekaitsetöötajal on võimalus kasutada kolme tervispäeva ning vajadusel teha reedel kaugtööd. Vaimse tervise hoidmiseks on paindlikum kaugtöö rakendamine oluline. Toimuvad asutusesisesed üritused (nt jõulude tähistamine). Korraldatakse ka õppereise teistesse kohalikesse omavalitsustesse. Osakonnas töötab hingehoidja.

Lääneranna vallas on abivajavatele lastele ja nende peredele kättesaadavad mitmed ennetus- ja tugiteenused. Lääneranna Vallavalitsus on võimaldanud osalemist vanemlusprogrammis „Imelised aastad“, „Gordoni perekool“ ning pereteraapias. Pereteraapia ja psühholoogiline nõustamine toimub tervisekeskuses. 2025. aastal toimus „Gordoni perekool“, „Imeliste aastate“ hankes Lääneranna Vallavalitsus sellel aastal ei osalenud. Vallas on tagatud lapsehoiuteenus, tugiisikuteenus, leinanõustamise teenus (laste ja noorte kriisiprogramm). Tugiisikuteenust osutatakse kahele lapsele haridusasutuses. Lastele, kellel on koolis ja/või kodus olnud probleeme võimaldatakse laagrites ja õpilasmalevas osalemist. Neil juhtudel, kus pere on leidnud endale olukorrast tuleneva sobiva teenusepakkuja ja kohalikul omavalitsusel endal ei ole seda teenust pakkuda, siis on seda ka võimaldatud (näiteks psühhoteraapiat, mänguteraapiat, psühholoogilist

nõustamist teises linnas). Lapsevanematele räägitakse ka võimalusest pöörduda ise Pärnumaa laste ja noorte vaimse tervise keskuse poole erinevatel põhjustel.

Lääneranna vallas on peale haldusreformi ja omavalitsuste ühinemist struktuuris üks lastekaitsetöötaja ametikoht, kuid hallata on neli valla keskust. Piirkonnapõhiselt teeb lastekaitsetöötaja koostööd piirkonna sotsiaaltöö spetsialistiga.

Puudust tuntakse peretöötajast/perede tugiisikust ja/või teisest lastekaitsetöötajast, kuna piirkonda on viimase paari aasta jooksul asunud elama mitmeid mitmekülgse abivajadusega peresid. Toodi välja, et ühel lastekaitsetöötajal ei jää vajaliku teavituse- ja ennetustöö tegemiseks piisavalt aega. Murekohana nähakse, et piirkonnas ei ole ühtegi teenusepakkujat, kes pakuks näiteks loov- või mänguteraapiat. Paljud pered peavad seetõttu käima teenustel Pärnumaa laste ja noorte vaimse tervise keskuses.

Haridus-, kultuuri- ja sotsiaalosakonna juhataja sõnul saab lastekaitsetöötaja lastekaitsejuhtumite lahendamisel (sh hooldus- ja suhtlusõigusvaidluste juhtumites kohtuga seotud dokumentide koostamisel) õiguslast tuge vallasekretärit. Vajadusel on lastekaitsetöötajal võimalus pöörduda valla koostööpartneriks oleva advokaadi poole.

Lastekaitsealast teavitustööd tehakse peamiselt Lääneranna valla lehes, valla kodulehel ja sotsiaalmeedias (*Facebook*).

Lääneranna valla kodulehe sotsiaal ja tervishoid teemajaotisest on võimalik liikuda alajaotisele [Lastekaitse](#), kus on välja toodud info abivajavast lapsest ja hädaohus olevast lapsest teatamise kohta ning info kuhu pöörduda. Samuti kajastub seal info Lastemaja, perelepituse kohta.

3.2. Paikvaatluse ja küsitluste kokkuvõte

Järelevalvemenetlus lastekaitsetöö üle algatati 16.09.2025. Järelevalve teostamisel kontrolliti lastekaitsetöö korraldamise vastavust õigusaktidele ning analüüsiti abivajava lapse juhtumiga (fookuses peamiselt hooldus- ja/või suhtlusõiguse vaidlused) seotud menetlusi ja andmete kandmist sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse (STAR).

Järelevalvemenetluses esitatud lastekaitse valdkonda puudutavatele küsimustele vastasid haridus-, kultuuri- ja sotsiaalosakonna juhataja ja lastekaitse spetsialist. Vastustes kirjeldati omavalitsuse lastekaitsetöö korraldust, pakutavaid teenuseid, lastekaitse prioriteete aastatel 2024/2025 ning laste õiguste ja heaolu tagavaid põhimõtteid. Lisaks anti vastustes ülevaade lastekaitse tööprotsessidest lastega seotud juhtumites ning hooldus- ja/või suhtlusõiguse vaidluse juhtumite lahendamise võrgustikuliikmetest.

Peamised laste abivajaduse valdkonnad, millega lastekaitsetöötaja tegeleb on erinevad pereprobleemid (sh suhtluskord) ning vanemate vähenenud sotsiaalne võimekus laste kasvatamisel, millega kaasneb suurem vajadus lapsevanemate jõustamiseks ja nõustamiseks. Lisaks vanemate vaimse tervise ja sõltuvusprobleemid, majanduslik toimetulematus, laste käitumisprobleemid (sh koolikohustuse mittetäitmine, riskikäitumine jne).

2024. aastal oli lastekaitsetöö prioriteediks, et iga abivajav laps saaks abi. Püütakse valda elama asuvate lastega peredest saada võimalikult kiiresti ülevaade. Koolis on olemas tugispetsialistid, sotsiaalpedagoogidega on koostöö hea. Sotsiaalpedagoogid annavad koheselt teada, kui lapsel/perel on probleem, mis vajab lastekaitsetöötaja sekkumist. Sotsiaalpedagoogid on kaasatud sotsiaalosakonnas toimuvatele koolitustele. Lastekaitsetöötaja osaleb lasteaia hoolekogu töös, mis tagab koostöö ja info liimimise probleemsete juhtumite kohta ning võimaldab probleeme varakult märgata. Kodukülastustele kaasatakse piirkonna sotsiaaltööspetsialiste, kes toetavad lastekaitsetöötajat töös vanematega. Kui perele on määratud koduhooldustöötaja näiteks lastega riskiperega koos elavale vanavanemale, siis jälgib koduhooldustöötaja ka pere toimimist.

Vestluses selgus, et lastekaitsetöötaja töökoormus on suur. Töökoormust suurendab korraga mitmete pikaajaliste ning keerukate juhtumitega (sh kohtuvaidlus) tegelemine, mistõttu on ette

tulnud ka olukordi, kus ei ole jõutud kõiki tööülesandeid täita ja STARi andmeid kanda, töö kvaliteet ja sisu on langenud, tegeletakse "tulekahju kustutamisega". Töökoormust suurendab ka hooldusõigust ja/või suhtluskorda puudutavate seisukohtade andmine kohtule. Toodi välja, et suvel on sagenenud kohtule seisukohtade andmine ning periooditi on korraga vaja seisukoht anda mitmes kohtuvaidluses. Piirkonnas on palju riskiperesid ning vajadus peretöötaja järele suur. Pered vajavad probleemide iseloomust tulenevalt suunamist, juhendamist, mida saaks peretöötaja abil korraldada. Lastekaistetöötaja ei jõua teha ennetustööd, võrgustikutööd soovitud määral.

Paikvaatlus ja vestlused haridus-, kultuuri- ja sotsiaalosakonna juhataja ja lastekaitsepspecialistiga toimusid 07.10.2025.

Järelevalve raames küsiti tagasisidet koostööpartneritelt, küsimustele vastas neli võrgustikuliiget. Vastustest ilmnes, et koostööpartnerid peavad koostööd lastekaitsetöötajatega heaks ja väga heaks. Ühe võrgustikuliikme sõnul on suhtlus igapäevane, teiste võrgustikuliikmete sõnul vajaduspõhine. Kõik võrgustikuliikmed tõid välja, et toimuvad vajaduspõhised võrgustikukohtumised, juhtumipõhised telefonivestlused või kirjavahetused. Kõik võrgustikuliikmed tõid välja, et lastekaitsetöötaja on alati olnud kättesaadav, avatud ausale ja lahendustele orienteeritud arutelule. Kolme koostööpartneri hinnangul on koostöö olnud usalduslik ja vastastikku toetav. Ühe võrgustikupartneri sõnul võtab lastekaitsetöötaja aeg-ajalt ühendust ning tunneb huvi, kuidas võrgustikupartneril läheb. Ühe võrgustikupartneri hinnangul on teenusele suunatud perede osas lastekaitsetöötaja teinud põhjaliku eeltöö, kaardistatud on olukord ja vajadused. Enne teenusele suunamist uuritakse, kas konkreetne laps/pere oleks võimalik teenusele võtta ning seejärel jagatakse ka teenuseosutajaga taustainfot. Ühe võrgustikupartneri hinnangul on murekohaks ühise ja kõigile osapooltele sobiva aja leidmine võrgustikukohtumiseks, kuid seni on suudetud olla paindlikud ning ühine aeg leida ka siis, kui koostööpartneril kulub kohalejõudmiseks aega.

Üks võrgustikupartner tõi välja, et kohalikus omavalitsuses vajab muutmist vajab nt teenuste kättesaadavus, uute teenuste kohapeal pakkumise võimaluse tekitamine, bürokraatia vähendamine. Teise võrgustikupartneri hinnangul vajaks kohalikus omavalitsuses suuremat tähelepanu järjepidev ennetustegevus vanemahariduses lisaks „Gordoni perekoolile“ ja „Imelistele aastatele“. Näitena toodi programmi „Tasakaalukama vanemluse“ võimaldamine vanematele, kellega on probleeme. Leiti, et kohalik omavalitsus võiks korraldada ka õpetajate koolitusi, võimaldada superviooni või coachingut, õpetajate teadlikkuse suurendamiseks õpetaja enda käitumise mõjust õpilastele. Toodi välja, et oluline on kaasata lapsevanemaid aruteludesse (koosolekud koolis, lasteaias) ning küsida neilt tagasisidet selle kohta, mis toimib hästi ning mis vajaks arendamist.

Kümne palli süsteemis hindasid koostööpartnerid koostööd Lääneranna Vallavalitsuse lastekaitsetöötajaga kokkuvõttes 9,25 pallile. Kaks koostööpartnerit hindas 10 palli skaalal koostööd 10 ja üks 9 ning kolmas 8 pallile. 8 pallile koostööd hinnanud võrgustikupartner tõi välja, et kaks puuduvat palli 10-st on seotud koostööst kohaliku omavalitsusega, mitte lastekaitsetöötajaga.

Haridus-, kultuuri- ja sotsiaalosakonna juhataja hindas koostööd võrgustikupartneritega heaks, takistusena nimetati õigeaegse tagasiside saamine terapeudilt. Lastekaitsetöötaja hinnangul on koostöö võrgustikupartneritega hea või väga hea, infovahetus on kiire, suhtlus avatud ja lahendustele suunatud.

3.3. Lastekaitse menetluste analüüs

Järelevalve teostamisel kontrolliti lastekaitsetöö korraldamise vastavust õigusaktidele ning analüüsiti abivajava lapse juhtumiga (fookuses peamiselt hooldus- ja/või suhtlusõiguse vaidlused) seotud menetlusi ja andmete kandmist sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse (STAR). Järelevalve käigus analüüsiti STARi kantud juhtumimenetlusi viitenumbritega 23262219541, 23265915860, 24275562984, 25276745500 (koos menetlusega viitenumber 25279621725), 25276770449 (koos menetlusega viitenumbriaga 24273512569), 22254414301 (koos menetlusega viitenumber 24274293325) ja 24268529608 menetlemist. SKA andis peale

lastekaitsetöötajaga vestlusi täiendava aja kanda STARi menetlustesse teave tehtud, kuid seni sisse kandmata jäänud toimingute kohta kuni 24.10.2025.

Lastekaitse juhtumite menetlemise analüüs on edastatud Lääneranna Vallavalitsusele 18.12.2025 (nr 5.1-3/23344-6, registreeritud dokumendihaldussüsteemis Delta).

IV. TÄHELEPANEKUD/ETTEPANEKUD/SOOVITUSED

4.1. SKA juhib tähelepanu järgmistele asjaoludele:

4.1.1. Vestlusel selgus, et lastekaitsetöötaja töökoormus on suur. Töökoormust suurendab korraga mitmete pikaajaliste ning lisanduvate uute juhtumitega tegelemine, periooditi on korraga vaja anda ka kohtule seisukoht mitmes kohtuvaidluses. Kuigi lastekaitsetöötaja kaasab juhtumite lahendamisse ka vanematega tegelevaid sotsiaaltööspetsialiste, siis tuntakse puudust peretöötajast, kes toetaks ja abistaks lastekaitsetöötajat riskiperedega tegelemisel. Täna töötab lastekaitsetöötaja suuresti üksinda, mistõttu on risk ka läbipõlemisele.

Kohalik omavalitsus peab tagama, et lastekaitsetöötaja eemalviibimise, sh puhkuse ajal oleks täidetud kõik lastekaitsetööle ja -menetlusele kehtestatud nõuded. See hõlmab seadusest tulenevate kohustuste täitmist, vajadusel sekkumist abivajava või hädaohus oleva lapse kaitseks ning vajalike meetmete rakendamist laste heaolu tagamiseks. Oluline on tagada töö järjepidevus ning laste õiguste ja huvide kaitse ka asendamise perioodil.

Tingimuste loomine lastekaitsetöö tegemiseks hõlmab ka lastekaitsetöötaja töökorraldust, mis võimaldab lastekaitsetöötajal täita ja järgida kõiki seaduses sätestatud nõudeid, sealhulgas peavad lastekaitsetöötajal olema võimalused nii ennetustöö ja juhtumikorraldusliku töö tegemiseks.

Kui kohaliku omavalitsuse üksuses ei ole lastekaitsetöötajale loodud töökorraldust, mis võimaldab lastekaitsetöötajal täita ja järgida kõiki seaduses sätestatud nõudeid (nt lastekaitsejuhtumi menetlemist ja selle raames tehtavaid (menetlus)toiminguid), siis ei ole kohaliku omavalitsuse üksuses ka loodud nõuetekohaseid tingimusi lastekaitsetöö tegemiseks ning kohaliku omavalitsuse üksuse tegevus ei vasta Lasteks §s 17 sätestatud nõuetele.

Kohalike omavalitsuse üksustel on küll üsna lai otsustusvabadus, kuidas lastekaitsetööd oma haldusterritooriumil korraldada. Samal ajal piiravad otsustusõigust lastekaitsealaste ülesannete täitmisel mitmed Lasteks ja SHSis kehtestatud nõuded ja kohustused, mida kohaliku omavalitsuse üksus ja/või lastekaitsetööd tegev ametnik peavad järgima.

4.1.2. Abivajava lapse teate vastuvõtmisel tuleb saada juhtumist võimalikult kiiresti nii selge ülevaade kui võimalik. Esialgse hindamise eesmärk on saada esmane ülevaade lapse abivajadusest ning kui kiiresti peab sekkuma. Abivajaduse hindamine on oluline mõistmaks, milline abimeede on last ja peret kõige enam toetavam ja riske maandavam.

Kui info abivajavast lapsest jõuab kohalikku omavalitsusse, algatatakse lapse kohta lihtmenetlus ning aega on kümme (10) päeva, et langetada otsus, kas lapse abistamiseks piisab mõne konkreetse üksikmeetme rakendamisest (lihtmenetlus) või vajab ta ulatuslikku ning sageli pikemaajalist toetust (juhtumimenetlus).

SKA juhib tähelepanu, et juhtumimenetluse algatamine/mittealgatamine on lastekaitsetöötaja otsus. Konkreetset last või lapsi üldiselt puudutava otsuse otsustusmenetlus peab sisaldama hinnangut selle otsuse võimaliku mõju (positiivse või negatiivse) kohta asjasse puutuvale lapsele või lastele. Otsuses tuleb selgitada, mida on käsitatud lapse parimates huvides olevana, mis kriteeriumitel otsus põhineb ja kuidas on lapse huve kaalutud teiste asjaolude suhtes.

Uude STARi on lisatud võimalus viia läbi lapse abivajaduse eelhindamine. Lapse abivajaduse eelhindamise eesmärk on anda abivajavast lapsest teate saamise järgselt esmane hinnang lapse abivajadusele ja määratleda ära lapse abivajaduse valdkonnad ning kaardistada ära võimalikud esmased sekkumisvõimalused. Abivajaduse eelhindamise tulemusena saab lastekaitsetöötaja

teha otsuse juhtumikorralduse algatamise või algatamata jätmise kohta. Antud otsus tugineb abivajavast lapsest saabunud teate sisule, eelhindamise käigus kogutud informatsioonile lapse ja pere kohta ning lapse ja vanemate arvamusele.

Juhul, kui juhtumit menetletakse lihtmenetlusena, siis uue teabe lisandumisel ja/või uue teate laekumisel tuleb otsustada, kas menetlust on võimalik jätkata lihtmenetlusena või on vajalik algatada juhtumikorraldus.

4.1.3. SKA juhib tähelepanu, et LasteKS § 17 lõike 3 kohaselt peab kohalik omavalitsus abivajavast lapsest teada saamisel viivitamata lapse abivajadust hindama ja lapse abistamiseks meetmeid pakkuma. Samas LasteKS § 28 lõige 1 kohustab enne abivajavale lapsele sobiva meetme kohaldamist hindama lapse abivajadust ning LasteKS § 29 lõige 4 lubab juhtumikorralduse jätta algatamata ainult juhul, kui lapse abivajadus on võimalik rahuldada ühekordse meetmega. SKA on seisukohal, et abivajava lapse abivajadus ei saa rahuldatud ühekordse psühholoogi juures käimise või muu pikemaajalise teenuse ühekordsel kasutamisel, mistõttu ei ole neil juhtudel tegemist ühekordse meetmega. Kohustuslik on algatada juhtumimenetlus, koostada juhtumiplaan, st hinnata lapse abivajadus (läheldes LasteKS § 28 lõike 2 sätestatud nõuetest) ja koostada abimeetmete rakendamise tegevuskava. Juhtumiplaani koostamisel tuleb muu hulgas järgida SHS § 9 lõikes 2, Sotsiaalkaitseministri 09.02.2016 määruse nr 10 „Juhtumiplaanis sisalduvate 24 andmete loetelu“ § 1 lõikes 3, LasteKS § 21 lõike 2 punktides 1 ja 3 ning LasteKS § 29 lõikes 5 nimetatud nõudeid. Ka on vajalik hinnata teenuse tulemuslikkust.

4.1.4. Järelevalve menetluses tuvastati probleemina, et ei hinnata lapse abivajadust või ei hinnata seda nõuetekohaselt. Mitme lapsega peredes jäetakse tähelepanuta ja hindamata teiste laste abivajadus ning on esinenud üksikuid juhtumeid, kus katkeb töö lapse/perega. Mõnes juhtumis on küll lapse/lastega kohtunud, kuid ei ole välja selgitatud lapse arvamust ja seda dokumenteeritud. Tegevuskavas olevad tegevused on üldsõnalised või ei ole seal tegevusi kõigi riskitegurite maandamiseks.

Abivajaduse hindamise eesmärk on tagada olukord, kus lapsele ei osutata juhuslikke ja käepäraseid meetmeid, mis kohaliku omavalitsuse üksusel olemas on, vaid selgitatakse välja lapse tegelik vajadus ning otsitakse sobivaid meetmeid nende vajaduste rahuldamiseks.

Lapse abivajadust hinnates peab lastekaitsetöötaja andma hinnangu lapse füüsilisele, tervislikule, psühholoogilisele, emotsionaalsele, sotsiaalsele, kognitiivsele, hariduslikule ja majanduslikule seisundile; last kasvatava isiku vanemlikele oskustele. Lastekaitsetöötaja või lapsega töötav isik peab lapse abivajaduse hindamisse kaasama lapse ja last kasvatava isiku või lasteasutuse, kus laps viibib. Hindamisel on oluline jälgida, et ei antaks hinnang vaid lapsevanema erivajadusele, vaid sellega kaasneb analüüs kuidas erivajadus või muu asjaolu (nt alkoholi kuritarvitamine, vähesed vanemlikud oskused) mõjutab võimekust last kasvatada, tagada lapse heaolu lähtuv elukorraldus.

SKA juhib tähelepanu ka vajadusele kinnitada lapse abivajaduse hindamine ning tegevuskava.

Juhtumimenetluses viitenumbriga 23265915860 oli lastekaitsetöötaja alustanud 7-aastase lapse abivajaduse hindamist, kuid ei olnud seda kinnitanud, mis võib jätta mulje, et tegu on tehnilise veaga, kuid probleem selle taga on siiski sisuline. Abivajadust hinnatakse juhtumiplaani ja tegevuskava koostamise käigus. Abivajadust tuleb hinnata koos lapse ja tema perega ning vajadusel kaasatakse teisi spetsialiste. Kui juhtumiplaan jääb kinnitamata, ei ole võimalik seda vanemale edastada. Juhtumiplaani koostamise mõte on saada ülevaade kõigist lapse heaolu kolmnurgaga välja toodud eluvaldkondadest, nendes esinevatest riski- ja kaitsefaktoritest ning tegevusplaanis kirja panna tegevused riskide maandamiseks. Lapsevanemale on oluline teada, millisenä nähakse pere toimetulekut, ootusi ja tegevusi, mida tuleb koos lastekaitsetöötajaga või iseseisvalt teha, et tagada lapse heaolu.

Oluline on ka ajakohastada info abivajaduse hindamises, et see ei sisaldaks aegunud teavet, mida ei ole võimalik seostada kindla perioodiga. Kui STARis on lapse abivajaduse hindamine

täidetud, koostatud tegevuskava ning need nõuetekohaselt kinnitatud, siis salvestuvad dokumendid „Menetluse dokumendid“ alla ning on edaspidi kättesaadavad.

4.1.5. Lastega töötamisel on üks peamisi põhimõtteid lapse hääle ja lapse arvamuse kuulamine ning kui lastekaitsetöötaja jätab lapse arvamuse kuulamise vahele või tõlgendab seda valesti, on oht teha ekslikke otsuseid. Seetõttu ei saa lapse abivajaduse hindamine, lapse arvamuse väljaselgitamine ja dokumenteerimine olla pinnapealne ega lastega läbiviidavad vestlused põhjalikult eesmärgistamata ja analüüsimata. Kindlasti ei saa neid tegevusi jätta tegemata. Nimetatud nõue tagab parimal võimalikul moel abivajava lapse arvamuse väljaselgitamise kohustuse täitmise ja sellega võimaluse korral arvestamise ning on tihedalt seotud Lasteks § 21 (lapse huvidest lähtumine) rakendamisega.

Lapse ja perekonna olukorrast ning esinevatest riski ja kaitsefaktoritest arusaamiseks, on vaja välja selgitada kõik asjaolud. Lapse olukorra ja isikuga seonduvateks asjaoludeks, millest võib oleneda, kuidas kavandatav otsus last mõjutab, võivad olla näiteks lapse arengutase, identiteet, viibimine asendushooldusel, lähedaste ja püsivate inimsuhete olemasolu või muud asjaolud. Millised asjaolud on olulised, on iga juhtumi puhul erinevad. Käesoleva Lasteks sätte olulisus seisneb selles, et kogutaks vajalik informatsioon just konkreetse lapse või konkreetsete laste kohta ning just konkreetse kavandatava otsuse kohta, et selle informatsiooni põhjal oleks võimalik võtta võimalikult informeeritud, faktidel põhinev, põhjendatud seisukoht, et mis on lapse parim huvi just seoses kavandatava otsusega.

Lapse arvamuse välja selgitamine peaks olema aktiivne tegevus, kus last intervjueritakse aktiivselt vastavalt tema vanusele ja arengutasemele. [Laste küsitlemise käsiraamatus](#) on välja toodud erinevaid tehnikaid ja selgitatud, kuidas erineva puudega lapsi on võimalik küsitleda ning seeläbi nende arvamust välja selgitada.

SKA selgitab: lapse aramus on oluline välja selgitada ja dokumenteerida mistahes last mõjutava otsuse tegemisel. Vestlus on soovitatav läbi viia lapsele tuttavas ja turvalises keskkonnas, arvestada tuleb lapse vanust ja arengutaset. Seejuures on tähtis, et laps tunneb seeläbi toetust ning lastekaitsetöötaja kohtub lapse ja perega, mitte ei vestle üksnes telefoni teel. Oluline on välja selgitada lapse huvid arvesse võttes kõiki lapse olukorraga seonduvaid asjaolusid ning neid kogumis hinnates kujundada põhjendatud seisukoht, lähtudes lapse huvist kui esmatähtsast kaalutlusest. Kui tehakse otsus, mis erineb lapse arvamusest, tuleb selgitada lapsele tema arvamusega arvestamata jätmise põhjused.

On oluline, et kohalik omavalitsus lapse arvamuse dokumenteeriks (nt protokoll/salvestis). Dokumenteerides ainult lastekaitsetöötaja hinnangu või mõned katked vestlusest, on oht, et oluline teave võib kaotsi minna. Lapsega vestlemisel on oluline jälgida ka lapse reaktsioone küsimustele, näiteks tardumine, ehmunine, ilmne häiritus mõne küsimuse peale jms. Ka neid tähelepanekuid on oluline dokumenteerida koos lapse jutuga. Seadusega ei ole kooskõlas, kui kohalik omavalitsus esitab oma tõlgenduse lapse arvamusest või esitab lapse räägitut valikuliselt.

4.1.6. Lapse huvide väljaselgitamise eesmärk on tagada ühiskonnas tervikuna lapse õiguste ja huvidega arvestamine. Tulenevalt lapse suuremast haavatavusest ja täiskasvanutest sõltumisest, ebakindlamast õiguslikust staatusest ning eelduslikult vähematest oskustest ja võimalustest ise oma seisukohti avaldada ja oma õigusi kaitsta, on vajalik, et kõik isikud, kes lapse suhtes otsuseid teevad, pööraksid lapse huvidele erilist tähelepanu kõigi ülejäänud asjaolude kõrval. Seejuures on äärmiselt oluline, et selgitataks piisava hoolikusega välja, milline otsus on konkreetsetes olukorras lapse huvidele enim vastav.

Lapse huvide väljaselgitamiseks tuleb selgitada välja kõik asjassepuutuvad lapse olukorra ja isikuga seonduvad asjaolud ning muu informatsioon, mis on vajalik, et hinnata otsuse mõju lapse õigustele ja heaolule; selgitada lapsele kavandatava otsuse sisu ja põhjuseid, kuulata laps ära tema vanust ja arengutaset arvestades sobival viisil ning võtta lähtuvalt lapse vanusest ja arengutasemest tema aramus arvesse ühe asjaoluna huvide väljaselgitamisel; kõiki asjassepuutuvaid asjaolusid kogumis hinnates kujundada põhjendatud seisukoht lapse huvide kohta seoses kavandatava otsusega (Lasteks § 21 lõige 2). Kui lapse huvid erinevad lapse arvamusest või muul põhjusel tehakse otsus, mis ei ühti lapse arvamusega, tuleb selgitada

lapsele tema arvamuse arvestamata jätmise põhjuseid (LasteKS § 21 lõige 3). Sama oluline on, et otsustusprotsess (sh lapse parimate huvide hindamine) oleks läbipaistev, põhjalikult dokumenteeritud ning seeläbi kontrollitav.

4.1.7. Tegevuskavasse toodud abimeetmed peaksid olema mõtestatud ja eesmärgipärased – meetmete rakendamine peab otseselt aitama kaasa lapse abivajaduse rahuldamisele ja juhtumi lahendamisele. Kui pakutavad abimeetmed ei täida oma eesmärki, ei pruugi need aidata kaasa lapse abivajaduse lahendamisele. Oluline on ka tegevuskava täitmise jälgimine ja tegevuskavasse toodud tegevuste tulemuslikkuse hindamine, sh vahehindamised ja eesmärgid, millest lähtudes saaks hinnata tulemuslikkust.

Tegevuskava rakendamisel tuleb viia läbi regulaarsed juhtumiplaani vahehindamised. Vahehindamise käigus hinnatakse rakendatud abimeetmete tulemuslikkust, vaadatakse üle ja täiendatakse uue informatsiooniga abivajaduse hinnangut. Soovituslik on teostada vahehindamist kuue kuu möödudes, kuid keeruliste juhtumite puhul sagedamini.

Vahehindamise teostamiseks on vajalik viia läbi tavapärased lastekaitsetöötaja toimingud: vestelda lapsega, lapsevanematega/last tegelikult kasvatava isikuga, teenuseosutajatega. Vajadusel teostada koduskülatas või koostada vajalikke päringuid, mis aitavad selgitada abimeetme rakendamise tulemuslikkust. Vahehindamise tulemusena on võimalik hinnata kas abimeetmete rakendamine toimib eesmärgi- ja plaanipäraselt. Abimeetmete tulemuslikkuse hindamiseks sobiva meetodi valimine peab lähtuma konkreetsest meetmest. Võimalus on küsida konkreetsetelt teenuseosutajatelt tagasisidet, kuid alati lisada juurde ka lapse või lapsevanema tagasiside antud teenuse kohta. Oluline on meeles pidada, et lapse või lapsevanema arvamus võib oluliselt erineva teenuseosutaja tagasisidest. Sellisel juhul on vajalik lähtuda lapse huvist antud abimeetmete rakendamisel.

4.1.8. Võrgustikutöö rakendamise eesmärk on tagada abi osutamise valdkondadeülesus, et laps ja tema perekond saaksid vajaliku toe kõige optimaalsemal viisil ning et tagatud oleks ka teiste valdkondade spetsialistide kaasatus ja kompetentsus. Milliseid asjaomaseid võrgustikuliikmeid peab konkreetse juhtumi puhul kaasama, sõltub palju juhtumi iseloomust ja lapse abivajadusest.

LasteKSi kohaselt on juhtumikorraldajaks lastekaitsetöötaja, kuid ta ei pea suutma üksi vajalikke tegevusi planeerida ja nende mõju hinnata. Lastekaitsetöötaja peaks tegema tihedat koostööd võrgustikuliikmetega, kellel on vajalikku infot ja kellega koostöös saaks koostada tegevuskava ja jälgida selle täitmist ning soovitud eesmärkideni jõudmist. Kui juhtumimenetluse protsess ei taga süsteemset hindamist ja abistamist, võib see viia lapse ja pere abivajadusele mittevastava abi pakkumiseni.

4.1.9. Juhtumikorralduse toetamine on üks keskseid STARi funktsioone – lisaks toetuste ja teenuste määramisele võimaldab see registreerida muid omavalitsusteni jõudnud pöördumisi, kirjeldada lapse ja pere tausta, fikseerida tehtud toiminguid, teha päringuid teistesse riiklikesse registritesse, hinnata lapse/pere abivajadust, probleeme, ressursse ja takistusi ning koostada ja hinnata tegevuskava (juhtumiplaan). Lisaks aitab see ka süsteemsemalt juhtumile läheneda ja saada kiiresti ülevaadet lapse/pere olukorrast. Lapse/perega seotud andmete korrektne kandmine STARi tagab selle, et info abivajava lapse kohta ei ole vaid juhtumiga tegeleva lastekaitsetöötaja peas või paberites, vaid et vajadusel on see kättesaadav teisele lastekaitsetöötajale, kui senine lastekaitsetöötaja teenistusest lahkub või teise omavalitsuse lastekaitsetöötajale, kui pere peaks elukohta vahetama ning/aga ka vajadusel Sotsiaalkindlustusameti laste heaolu osakonna töötajale, kes omavalitsust keerukamate juhtumite lahendamisel abistab.

STARi täitmise kohustus tuleneb SHS § 144 lõikest 1 (punktid 8–10) ning STARi põhimäärusest tulenevalt tuleb andmed STARi kanda viie tööpäeva jooksul (Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri põhimääruse § 15 lõige 2). Lapse juhtumit kajastava teabe kogumine STARi lähtub samuti lapse parimast huvist ja nii on kogu oluline teave säilitatud ühes kohas, mis lihtsustab vajadusel juhtumi üleandmist teisele lastekaitsetöötajale, ligipääsu teabele kohalike omavalitsuste piiriülese koostöö puhul ning olukordades, kus SKAI on vajalik otsustada lapse perest eraldamine aegkriitiliselt ning pääseda ligi last puudutavale olulisele teabele.

Dokumenteerimisel tuleb tugineda alati konkreetsetele faktilistele asjaoludele ning on oluline, et lastekaitsetöötaja ei lisa dokumenteerimisel juurde enda emotsioone ja tõlgendusi. Dokumenteerimise tulemusena on võimalik lastekaitsetöötajal hinnata ka sekkumise tulemuslikkust. Näiteks saab vaadelda, kuidas on ajas muutunud lapsevanema koostöö lastekaitsetöötajaga ning kuidas on lapse käitumine teatud perioodi jooksul muutunud. Dokumenteerimine aitab hinnata ka abimeetmete rakendamise tulemuslikkust. Tõenduspõhise laste- ja perede hoolekande arendamine eeldab samuti kvaliteetsete andmete olemasolu. Korrektsed andmed ja nendega arvestamine otsuste tegemisel aitavad tagada, et need otsused lähtuvad reaalsest vajadusest ning lapsed ja pered saavad asjakohast tuge.

SKA peab vajalikuks juhtida tähelepanu ka STARis olevatele juhenditele, mis on leitavad jaotises „Dokumendid“. Muu hulgas on leitavad „Lastekaitse minijuhis“, „Juhtumimenetlus ja juhtumiplaan“, „PPA teated – korduma kippuvad küsimused“ jne. Lisaks saab vajadusel abi ja nõustamist STAR teenusetoelt.

4.1.10. Lastekaitsetöötaja peab juhtumitöös lähtuma lapse/laste heaolust ja huvidest ning motiveerima lapsevanemat koostööle. LasteKS § 22 lõike 3 kohaselt on last kasvatav isik kohustatud lapse abivajaduse ilmnemisel otsima abi ja vajaduse korral tegema koostööd lastekaitsetöötaja või teiste lapsega töötavate isikutega. Kui lapsevanem jätkuvalt keeldub koostööst lastekaitsetöötajaga, siis lapse heaolu ja turvalisuse tagamiseks on LasteKS § 40 lõikes 2 antud kohalikule omavalitsusele õigus teha last kasvatavale isikule ettekirjutus, kohustades lapsevanemat tegema koostööd ning täitma juhtumiplaani. Kui lapsevanem jätkuvalt keeldub koostööst ning ei ole iseseisvalt võimeline toime tulema lapse abivajadusega, siis saab KOV pöörduda kohtusse taotledes lapsevanemale ettekirjutuse tegemist. Kui lapsevanema tegevus või tegevusetus kahjustab lapse heaolu ja õigusi, siis vajadusel saab kohalik omavalitsus teatud osas taotleda lapsevanema hooldusõiguse piiramist ning näiteks erieestkostja määramist teatud toiminguteks.

4.1.11. Juhtumimenetlus lõpetatakse üldjuhul siis, kui lapse või pere abivajadus on täiesti äralangenud ja pere tuleb iseseisvalt lapse edaspidise elukorraldusega toime ning seeläbi ei vaja täiendavat lastekaitsetöötaja tuge ja sekkumist. Samuti ka siis, kui lapse ja pere abivajadus on vähenenud sellisel määral, et nad ei vaja enam täiendavaid abimeetmeid. Juhtumimenetlus lõpetatakse ka siis, kui laps saab täisealiseks või, kui pere kolib teise omavalitsuse territooriumile, kuid siis tuleb lastekaitsetöötajal uuele lapse elukohajärgsele kohaliku omavalitsusüksusele edastada teada abivajavast lapsest ning lapsega seotud juhtumimenetlus jätkatakse vajadusel sealse lastekaitsetöötaja poolt.

4.1.12. Järelevalve menetluses tuvastati juhtumeid, kus lapse/perekonnale on avatud mitu juhtumit. SKA rõhutab, et ühele perekonnale ei ole otstarbekas avada mitut juhtumit. Peret puudutav info peaks olema koondatud ühte menetlusse, nii et kogu pere/lapse/laste kohta käiv teave oleks vajadusel kiiresti ja hõlpsalt kättesaadav. Kui ühe subjekti kohta on juba algatatud mitu paralleelset menetlust, siis saab osad neist lõpetada, sisestades vajaliku info ühe menetluse alla. Vastasel juhul tekib menetlejal segadus, mis toiminguid pere abistamiseks tehtud on ning lõppkokkuvõttes jääb puudulikuks abi andmise kvaliteet.

SKA selgitab, lapsele/perele on võimalik abinõusid (välja arvatud toimetulekutoetuse, annetatud toiduabi, hooldajatoetuse, matusetoetuse ja ajutise kaitse saajatele UA ürihüvitise määramine) rakendada läbi ühe juhtumimenetluse, kus on koostatud ja ajakohastatud abivajaduse hindamine ning tegevuskava. Sel juhul on oluline teave lapse ja temale määratud ning osutatud teenuste kohta kättesaadav ühest menetlusest. Statistikat abinõude rakendamisest on STARist võimalik saada päringuga „Määratud abinõud“ lehel.

4.1.13. Järelevalves tuvastatu näitab, et suurenenud abivajadusega laste heaolu, õiguste ja turvatunde tagamine on osades kontrollitud juhtumites puudulik. Ilmnes, et juhtumimenetlusi ei algatata ja laste abivajadust ei hinnata, mis ei annagi võimalust vanematel võtta vastutust ja viia läbi muutuseid pere toimetuleku toetamiseks, mistõttu võib laps/lapsed jääda vajaliku abita ning juhtumitöö ei ole süsteemne ja järjepidev.

4.1.14. Lastekaitsetöötaja peab juhtumitöös lähtuma lapse/laste heaolust ja huvidest ning motiveerima lapsevanemat koostööle. LasteKS § 22 lõike 3 kohaselt on last kasvatav isik kohustatud lapse abivajaduse ilmnemisel otsima abi ja vajaduse korral tegema koostööd lastekaitsetöötaja või teiste lapsega töötavate isikutega. Kui lapsevanem jätkuvalt keeldub koostööst lastekaitsetöötajaga, siis lapse heaolu ja turvalisuse tagamiseks on LasteKS § 40 lõikes 2 antud kohalikule omavalitsusele õigus teha last kasvatavale isikule ettekirjutus, kohustades lapsevanemat tegema koostööd ning täitma juhtumiplaani. Kui lapsevanem jätkuvalt keeldub koostööst ning ei ole iseseisvalt võimeline toime tulema lapse abivajadusega, siis saab KOV pöörduda kohtusse taotledes lapsevanemale ettekirjutuse tegemist. Kui lapsevanema tegevus või tegevusetus kahjustab lapse heaolu ja õigusi, siis vajadusel saab kohalik omavalitsus teatud osas taotleda lapsevanema hooldusõiguse piiramist ning näiteks erieestkostja määramist teatud toiminguteks.

4.2. Lastekaitsetöö paremaks korraldamiseks soovitab SKA:

4.2.1. Analüüsida lastekaitsetöötajate töökorraldust ja -koormust ning planeerida lastekaitsetööd eesmärgipäraselt, et lastekaitsetöötajatel oleks võimalik täita lastekaitsetööle kehtivaid nõudeid.

4.2.2. Taotleda keerulisemate juhtumite lahendamiseks SKA laste heaolu osakonnalt nõustamist, et saada abi lapse abivajaduse hindamisel, leida lapse olukorra leevendamiseks lapsele ja tema perele sobivaid teenuseid ning valida lapse abivajaduse ärahoidmiseks või süvenemiseks tõhusaid meetmeid.

4.2.3. Läbida spetsialistidele suunatud e-kursusi: „Abivajava lapse märkamine ja abistamine“ ja „Lastekaitsetöö põhialused“ [Digiriigi Akadeemias](#), mis õpetab tundma lapse õigusi, märkama abivajavaid lapsi ning kasutama erinevaid tööriistu nende toetamiseks. Kursused on iseseisvalt läbitavad.

4.2.4. Tutvuda [abivajava lapse sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse](#) sisuga ning vajadusel taotleda mitmekülgset abi vajava lapse toetamiseks sotsiaalset rehabilitatsiooni teenust.

(allkirjastatud digitaalselt)
Merlin Veinberg
peaspetsialist (järelevalve)